TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2013. gada 7. novembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — EEK un Turcijas asociācijas līgums — Asociācijas padomes Lēmuma Nr. 1/80 13. pants — "Atturēšanās no jebkādas darbības" klauzula — "Likumīgas uzturēšanās" jēdziens

Lieta C-225/12

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Raad van State* (Nīderlande) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2012. gada 9. maijā un kas Tiesā reģistrēts 2012. gada 14. maijā, tiesvedībā

C. Demir

pret

Staatssecretaris van Justitie .

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*] (referents), tiesneši Ž. L. da Krušs Vilasa [*J. L. da Cruz Vilaça*], Dž. Arestis [*G. Arestis*], Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*] un A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*],

ģenerāladvokāts N. Vāls [*N. Wahl*],

sekretāre S. Stremholma [*C. Strömholm*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2013. gada 25. aprīļa tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *C. Demir* vārdā – *J. P. Sanchez Montoto*, *advocaat*,

— Nīderlandes valdības vārdā – *M. Noort*, *B. Koopman* un *C. Wissels*, pārstāves,

— Vācijas valdības vārdā – *T. Henze* un *J. Möller*, kā arī *A. Wiedmann*, pārstāvji,

— Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *F. Urbani Neri*, *avvocato dello Stato*,

— Eiropas Komisijas vārdā – *V. Kreuschitz* un *M. van Beek*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2013. gada 11. jūlija tiesas sēdē,

* Tiesvedības valoda – holandiešu.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz to, kā interpretēt 13. pantu Asociācijas padomes 1980. gada 19. septembra Lēmumā Nr. 1/80 par asociācijas izveidi (turpmāk tekstā – "Lēmums Nr. 1/80"). Asociācijas padome tika izveidota ar Eiropas Ekonomikas Kopienas un Turcijas asociācijas līgumu, ko 1963. gada 12. septembrī Ankarā Turcijā parakstīja Turcijas Republika, no vienas puses, un EEK dalībvalstis un Kopiena, no otras puses, un kas EEK vārdā tika noslēgts, atzīts un apstiprināts ar Padomes 1963. gada 23. decembra Lēmumu Nr. 64/732/EEK (OV 1964, 217, 3685. lpp., turpmāk tekstā – "Asociācijas līgums").

2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp *C. Demir* un *Staatssecretaris van Justitie* (Tieslietu valsts sekretārs, turpmāk tekstā – "*Staatssecretaris*") par uzturēšanās atļaujas pieteikumu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Asociācijas līgums

3 Saskaņā ar Asociācijas līguma 2. panta 1. punktu līguma mērķis ir veicināt līgumslēdzēju pušu savstarpējo tirdzniecības un ekonomisko attiecību nostiprināšanu un līdzsvaru, pilnībā ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt Turcijas ekonomikas paātrinātu attīstību un paaugstināt Turcijas tautas nodarbinātības līmeni un dzīves apstākļus.

4 Atbilstoši šī līguma 12. pantam "līgumslēdzējas puses vienojas ievērot [EKL 39., 40.] un [41.] pantu, lai pakāpeniski panāktu darba ņēmēju brīvu pārvietošanos to starpā".

5 Minētā līguma 22. panta 1. punkta redakcija ir šāda:

"Asociācijas padome tiek pilnvarota pieņemt lēmumus līgumā izvirzīto mērķu sasniegšanai un tajā paredzētajos gadījumos. Abām Līgumslēdzējām pusēm ir pienākums veikt pasākumus pieņemto lēmumu izpildei [..]."

Lēmums Nr. 1/80

6 Lēmuma Nr. 1/80 II nodaļas I iedaļā, kuras nosaukums ir "Jautājumi saistībā ar darba ņēmēju nodarbinātību un brīvu pārvietošanos", ir ietverts 6.–16. pants.

7 Šī lēmuma 6. pantā ir noteikts:

"1. Ievērojot 7. panta noteikumus par ģimenes locekļu brīvu pieeju darba tirgum, darba ņēmējam, kas ir Turcijas pilsonis un kurš ir likumīgi nodarbināts dalībvalsts darba tirgū:

— pēc viena likumīgi nostrādāta darba gada ir tiesības pagarināt darba atļauju pie tā paša darba devēja, ja viņam ir brīva darba vieta;

— pēc trīs likumīgi nostrādātiem darba gadiem un ievērojot prioritāti, kas piešķirama Kopienas dalībvalstu darba ņēmējiem, ir tiesības šajā dalībvalstī pieņemt darba piedāvājumu līdzīgam darbam pie cita darba devēja pēc paša izvēles, ja šis piedāvājums izteikts normālos apstākļos un reģistrēts šīs dalībvalsts nodarbinātības dienestos;

— pēc četriem likumīgi nostrādātiem darba gadiem šajā dalībvalstī ir brīva pieeja jebkuram atalgotam darbam pēc paša izvēles.

2. Ikgadējos atvaļinājumus un prombūtni sakarā ar grūtniecību un dzemdībām, nelaimes gadījumu darbā vai īslaicīgu slimību pielīdzina likumīgai nodarbinātībai. Bezdarba periodi, ko paredzētajā kārtībā konstatējušas kompetentās iestādes, un darba kavējumi ilgstošas slimības dēļ, ko neieskaita likumīgas nodarbinātības laikā, neskar tiesības, kas iegūtas iepriekšējā nodarbinātības periodā.

3. [Šā panta] 1. un 2. punkta piemērošanas noteikumi tiek noteikti valsts tiesību aktos."

8 Minētā lēmuma 13. pants ir formulēts šādi:

"Kopienas dalībvalstis un Turcija nedrīkst ieviest jaunus stingrākus nosacījumus to darba ņēmēju un viņu ģimenes locekļu piekļuvei nodarbinātībai, kuri to attiecīgajā teritorijā likumīgi uzturas un strādā."

9 Šī paša lēmuma 14. pantā ir noteikts:

"1. Šīs iedaļas noteikumi ir piemērojami, ievērojot ierobežojumus, kas pamatoti ar sabiedriskās kārtības, valsts drošības un veselības aizsardzības apsvērumiem.

2. Tā neattiecas uz tiesībām un pienākumiem, kas izriet no atsevišķiem tiesību aktiem vai divpusējiem līgumiem starp Turciju un Kopienas dalībvalstīm, ja tie paredz saviem pilsoņiem labvēlīgāku režīmu."

10 Atbilstoši Lēmuma Nr. 1/80 16. panta 1. punktam II nodaļas I iedaļas normas ir piemērojamas no 1980. gada 1. decembra.

Nīderlandes tiesības

11 1980. gada 1. decembrī ārzemnieku ieceļošanu un uzturēšanos Nīderlandē regulēja Likums par ārzemniekiem (*Vreemdelingenwet*, *Stb*. 1965, Nr. 40) un dekrēts par šī likuma izpildi (*Vreemdelingenbesluit*, *Stb*. 1966, Nr. 387).

12 Atbilstoši šī dekrēta 41. panta 1. punkta c) apakšpunktam ārzemniekam, kas ir paredzējis uzturēties Nīderlandē ilgāk par trim mēnešiem, ir vajadzīga derīga pase un pagaidu uzturēšanās atļauja. Šādas atļaujas prasības mērķis it īpaši bija novērst nelikumīgu ieceļošanu un uzturēšanos.

13 Pēc *Raad van State* (Valsts padomes) sprieduma, kas taisīts atbilstoši visām iepriekš minētajām valsts tiesību normām, pagaidu uzturēšanās atļaujas neesamība nevar būt pamats, lai atteiktu uzturēšanās atļauju, ja šī pieteikuma iesniegšanas brīdi ir izpildīti visi pārējie nosacījumi. Tomēr, ja nav šīs atļaujas, ieceļošana un uzturēšanās Nīderlandes teritorijā tika uzskatīta par nelikumīgu.

14 2001. gada 1. aprīlī stājās spēkā 2000. gada 23. novembra Likums par ārvalstnieku likuma pilnīgu reformu (*Wet tot algehele herziening van de Vreemdelingenwet*, *Stb*. 2000, Nr. 495; turpmāk tekstā – "2000. gada likums") un Ārzemnieku dekrēts (*Vreemdelingenbesluit*, *Stb*. 2000, Nr. 497; turpmāk tekstā – "2000. gada dekrēts").

15 2000. gada likuma 1. panta h) punktā ir paredzēts:

"Šajā likumā un pamatojoties uz to pieņemtajās tiesību normās:

[..]

h) "pagaidu uzturēšanās atļauja" ir vīza uzturēšanās laikam, kas pārsniedz trīs mēnešus, kuru ārvalstnieks personīgi ir pieprasījis Nīderlandes diplomātiskajā vai konsulārajā pārstāvniecībā savā izcelsmes vai pastāvīgās dzīvesvietas valstī vai, ja tādas nav, vistuvākajā valstī, kurā ir pārstāvniecība, vai Nīderlandes Antiļu salu valdībai vai Arubas salas valdībai un kuru šī pārstāvniecība ir izsniegusi uz Nīderlandes ārlietu ministra iepriekšēja pilnvarojuma pamata."

16 Šī likuma 8. panta a) un f) punktā ir paredzēts:

"Ārzemnieks ir tiesīgs uzturēties Nīderlandē:

a) ja viņam ir derīga termiņuzturēšanās atļauja, kas minēta šī likuma 14. pantā.

[..]

f) ja viņš ir iesniedzis 14. un 28. pantā norādīto uzturēšanās atļaujas pieteikumu un atbilstoši tiem pieņemtos noteikumos vai tiesas nolēmumā ir paredzēts, ka ārzemnieku nevar izraidīt, līdz tiek pieņemts lēmums par pieteikumu"

17 Minētā likuma 16. panta 1. punkta a) apakšpunkts ir šāds:

"Parastās termiņuzturēšanās atļaujas pieteikums var tikt noraidīts, ja:

a) ārzemniekam nav derīgas pagaidu uzturēšanās atļaujas, kuras izdošanas pamatā ir tāds pats mērķis kā uzturēšanās atļaujas pieteikumam."

18 Atbilstoši 2000. gada dekrēta 3.1. panta 1. punktam nevar izraidīt ārzemnieku, kas ir iesniedzis uzturēšanās atļaujas pieteikumu, izņemot, ja, pēc ministra domām, tas ir pieteikuma atkārtojums.

19 Šī dekrēta 3.71. pantā ir noteikts:

"1. Termiņuzturēšanās atļaujas pieteikumu, kas norādīts 2000. gada likuma 14. pantā, noraida, ja ārzemniekam nav derīgas pagaidu uzturēšanās atļaujas.

[..]

4. Ministrs var nepiemērot 1. punktu, ja viņš uzskata, ka tā piemērošana rada nopietnu netaisnību."

20 Ja nav pagaidu uzturēšanās atļaujas, ieceļošana un uzturēšanās Nīderlandes teritorijā tiek uzskatīta par nelikumīgu. Saskaņā ar 2000. gada Apkārtrakstu par ārzemniekiem (*Vreemdelingencirculaire 2000*) pienākums prasīt pagaidu uzturēšanās atļauju pirms ierašanās Nīderlandē ļauj iestādēm pārbaudīt, vai pieteicējs ārzemnieks ir izpildījis visus šīs atļaujas piešķiršanas nosacījumus pirms ieceļošanas valsts teritorijā.

21 Atbilstoši Likumam par ārzemnieku darbu (*Wet arbeid buitenlandse werknemers*), kas bija spēkā līdz 1995. gada 1. septembrim, visiem darba devējiem bija aizliegts pieņemt darbā ārzemnieku bez kompetentā ministra atļaujas un nodarbināšanas atļauja bija jāprasa gan darba devējam, gan ārzemniekam. Par ārzemnieku, piemērojot šo likumu vai atbilstoši tam pieņemtās tiesību normas,

netika uzskatīta persona, kas likumīgi uzturējās Nīderlandē un kam bija attiecīgajā jomā kompetentā ministra izdota deklarācija, konkrētāk, viņa atļauja saskaņā ar Likumu par ārzemniekiem uzturēties Nīderlandes teritorijā pie Nīderlandes pavalstnieka, kas dzīvo šajā teritorijā.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

22 *C. Demir* ir dzimis 1973. gada 25. septembrī un ir Turcijas pilsonis. Nīderlandē viņš pirmo reizi ieradās 1990. gada 1. oktobrī. Pēc izraidīšanas viņš atgriezās šajā dalībvalstī un 1992. gada 4. novembrī iesniedza pieteikumu piešķirt uzturēšanās atļauju, lai varētu dzīvot Nīderlandē kopā ar Nīderlandes pavalstnieci.

23 Lai gan viņa pieteikums un par to iesniegtā sūdzība tika noraidīta, *C. Demir* 1993. gada 19. aprīlī iesniedza jaunu pieteikumu piešķirt uzturēšanās atļauju, lai varētu dzīvot Nīderlandē kopā ar savu laulāto Nīderlandes pavalstnieci. Šis pieteikums tika apmierināts, un viņam tika piešķirta uzturēšanās atļauja no 1993. gada 7. maija līdz 19. septembrim, pēc tam – līdz 1995. gada 18. jūlijam.

24 Šajā laikposmā *C. Demir* strādāja pie vairākiem darba devējiem kopā desmit mēnešus, bet viņš nebija viena darba devēja darbinieks vismaz vienu gadu.

25 Dzīvojot šķirti ar savu laulāto, *C. Demir* no 1995. līdz 2002. gadam iesniedza vairākus pieteikumus piešķirt uzturēšanās atļauju, norādot dažādus iemeslus. Neviens no šiem pieteikumiem netika apmierināts, un neviena par šiem noraidošajiem lēmumiem iesniegtā sūdzība neguva panākumus.

26 2007. gada 1. februārī *C. Demir* noslēdza darba līgumu uz trim gadiem ar Nīderlandes uzņēmumu. Saistībā ar šo darbu *Centrum voor Werk en Inkomen* (Darba un ienākumu centrs) ar 2008. gada 2. janvāra lēmumu izsniedza šim darba devējam nodarbināšanas atļauju, kas bija spēkā no 2008. gada 7. janvāra līdz 7. decembrim. Šīs atļaujas derīgums vēlāk nav pagarināts.

27 2007. gada 13. februārī *C. Demir* iesniedza pieteikumu piešķirt parasto termiņuzturēšanās atļauju, lai varētu strādāt algotu darbu. Ar 2007. gada 26. aprīļa lēmumu *Staatssecretaris* pieteikumu noraidīja, pēc tam 2007. gada 10. septembrī apstiprināja šo noraidījumu.

28 Šie *Staatssecretaris* lēmumi tika pamatoti ar to, ka *C. Demir* nav derīgas pagaidu uzturēšanās atļaujas, viņš neietilpst to ārzemnieku kategorijā, kas ir atbrīvoti no pienākuma saņemt uzturēšanās atļauju, un nav izpildījis Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkta pirmajā daļā noteikto nosacījumu, proti, strādāt kā algotam darbiniekam pie viena darba devēja vienu gadu.

29 Ar 2008. gada 16. jūnija spriedumu *Rechtbank's-Gravenhage* (Hāgas apgabaltiesa) apstiprināja *Staatssecretaris* lēmumu un noraidīja *C. Demir* celto prasību. Šī tiesa it īpaši uzskatīja, ka pēdējam minējam nebija pagaidu uzturēšanās atļaujas, viņš atradās nelikumīgā situācijā, tādējādi viņš nevarēja atsaukties uz Lēmuma Nr. 1/80 13. pantu.

30 *C. Demir* pārsūdzēja spriedumu iesniedzējtiesā.

31 Šādos apstākļos *Raad van State* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Lēmuma Nr. 1/80 13. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka šis noteikums ir piemērojams materiāltiesiskam un/vai procesuālam nosacījumam pirmreizējai uzņemšanai dalībvalsts teritorijā, pat ja šāda nosacījuma (izskatāmajā lietā – pagaidu uzturēšanās atļaujas) mērķis arī ir novērst nelikumīgu ieceļošanu un nelikumīgu uzturēšanos pirms uzturēšanās atļaujas pieteikuma

iesniegšanas, un tiktāl tas var tikt uzskatīts par pasākumu, kas var tikt pastiprināts 2003. gada 21. oktobra sprieduma apvienotajās lietās C-317/01 un C-369/01 *Abatay* u.c. (*Recueil*, I-12301. lpp.) 85. punkta izpratnē?

2) a) Kāda nozīme šajā kontekstā ir jāpiešķir nosacījumam par likumīgu uzturēšanos Lēmuma Nr. 1/80 13. panta izpratnē?

3) b) Vai šajā ziņā ir būtiski, ka saskaņā ar valsts tiesībām no pieteikuma iesniegšanas pašas par sevi izriet likumīga uzturēšanās, kamēr par pieteikumu vēl nav galīgi izlemts, vai arī nozīme ir vienīgi tam, ka uzturēšanās pirms pieteikuma iesniegšanas saskaņā ar valsts tiesībām tiek uzskatīta par nelikumīgu?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

32 Uzdodot pirmo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vēlas uzzināt, vai Lēmuma Nr. 1/80 13. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka šajā tiesību normā noteiktā "atturēšanās no jebkādas darbības" klauzula attiecas uz pirmreizējās uzņemšanas dalībvalsts teritorijā materiāltiesiskajiem un/vai procesuāliem nosacījumiem, tostarp tad, ja šo nosacījumu mērķis arī ir novērst nelikumīgu ieceļošanu un nelikumīgu uzturēšanos pirms uzturēšanās atļaujas pieteikuma iesniegšanas.

33 Vispirms ir jāatgādina, ka atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai minētajā pantā noteiktā "atturēšanās no jebkādas darbības" klauzula vispārīgi aizliedz veikt jebkādu jaunu valsts pasākumu, kura mērķis vai sekas būtu tādas, ka Turcijas pilsoņa darba ņēmēju brīvas pārvietošanās tiesību īstenošanai valsts teritorijā tiktu paredzēti ierobežojošāki nosacījumi nekā tie, kas bija piemērojami Lēmuma Nr. 1/80 spēkā stāšanās datumā attiecīgajā dalībvalstī (skat. 2009. gada 17. septembra spriedumu lietā C-242/06 *Sahin*, Krājums, I-8465. lpp., 63. punkts un tajā minētā judikatūra).

34 Ir ticis arī atzīts, ka šī tiesību norma liedz ieviest dalībvalsts tiesiskajā regulējumā kopš datuma, kad attiecīgajā dalībvalstī stājās spēkā Lēmums Nr. 1/80, jebkādus jaunus ierobežojumus darba ņēmēju brīvas pārvietošanās tiesību īstenošanai, tostarp tādus, kas attiecas uz pirmreizējās uzņemšanas dalībvalsts teritorijā materiāltiesiskajiem nosacījumiem un/vai procesuāliem nosacījumiem Turcijas pilsoņiem, kas grasās tajā izmantot šo brīvību (šajā ziņā skat. 2010. gada 29. aprīļa spriedumu lietā C-92/07 Komisija/Nīderlande, Krājums, I-3683. lpp., 49. punkts).

35 Jēdziens "likumīgi" šī lēmuma 13. panta izpratnē atbilstoši judikatūrai nozīmē, ka Turcijas darba ņēmējam vai viņa ģimenes loceklim ir jāievēro uzņēmējas dalībvalsts ieceļošanas, uzturēšanās un vajadzības gadījumā nodarbinātības noteikumi, tas ir, viņam likumīgi jāatrodas minētās valsts teritorijā. Tātad Turcijas pilsonim, kas uzturas nelikumīgi, šo pantu nevar piemērot (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Sahin*, 53. punkts).

36 Tādējādi tiek uzskatīts, ka kompetentās valsts iestādes ir tiesīgas pat pēc šī lēmuma stāšanās spēkā pastiprināt tos pasākumus, kas ir jāveic attiecībā uz Turcijas pilsoņiem, kuri uzturas nelikumīgi (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Abatay* u.c., 85. punkts).

37 Iesniedzējtiesa jautā, vai tikai tas, ka pirmreizējās uzņemšanas dalībvalsts teritorijā materiāltiesisko un/vai procesuālo nosacījumu mērķis it īpaši ir novērst nelikumīgu ieceļošanu un uzturēšanos pirms uzturēšanās atļaujas pieteikuma iesniegšanas, ļauj izslēgt "atturēšanās no jebkādas darbības" klauzulas piemērošanu, kas noteikta šī paša lēmuma 13. pantā, tādēļ, ka tas ir pasākums, kas var tikt pastiprināts iepriekšējā punktā minētās judikatūras izpratnē.

38 Kā izriet no šī sprieduma 36. punkta, šādus pasākumus var pieņemt un piemērot attiecībā uz Turcijas pilsoņiem, kas atrodas nelikumīgā situācijā, jo, lai gan šie pasākumi var ietekmēt šādas nelikumības sekas, kas atrodas ārpus Lēmuma Nr. 1/80 13. pantā noteiktās "atturēšanās no jebkādas darbības" klauzulas piemērošanas jomas, ar tiem nevar mēģināt definēt pašu nelikumību.

39 Tādējādi, ja pēc šī lēmuma uzņēmējas dalībvalsts pieņemts pasākums ir vērsts uz to, lai definētu Turcijas pilsoņu stāvokļa likumību, pieņemot vai grozot šo pilsoņu ieceļošanas un vajadzības gadījumā nodarbinātības tās teritorijā materiāltiesiskos un/vai procesuālos nosacījumus, un ja šie nosacījumi ir jauns Turcijas pilsoņu brīvas pārvietošanās tiesību izmantošanas ierobežojums minētā 13. pantā noteiktās "atturēšanas no jebkādas darbības" klauzulas izpratnē, vienīgi tas, ka šī pasākuma mērķis arī ir novērst nelikumīgu ieceļošanu un nelikumīgu uzturēšanos pirms uzturēšanās atļaujas pieteikuma iesniegšanas, neļauj izslēgt šīs klauzulas piemērošanu.

40 Šāds ierobežojums, kura mērķis vai sekas ir ierobežojošāku nosacījumu noteikšana Turcijas pilsoņiem darba ņēmēju brīvas pārvietošanās tiesību izmantošanai nekā tie, kas bija piemērojami Lēmuma Nr. 1/80 spēkā stāšanās datumā, ir aizliegts, izņemot, ja tas ietilpst šī lēmuma 14. pantā minētajos ierobežojumos vai tas ir attaisnots ar primāru vispārēju interešu apsvērumu, vai arī ir piemērots, lai nodrošinātu likumīgā mērķa īstenošanu un nepārsniedz to, kas ir nepieciešams tā sasniegšanai.

41 Šajā ziņā, ja mērķis novērst nelikumīgu ieceļošanu un uzturēšanos ir primārs vispārējo interešu apsvērums, svarīgi ir arī, ka attiecīgais pasākums ir piemērots, lai nodrošinātu šī mērķa īstenošanu, un ka tas nepārsniedz to, kas nepieciešams tā sasniegšanai.

42 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz pirmo uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Lēmuma Nr. 1/80 13. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tāds uzņēmējas dalībvalsts pasākums, ar kuru tiek definēti Turcijas pilsoņu stāvokļa likumības kritēriji, pieņemot vai grozot šo pilsoņu ieceļošanas un vajadzības gadījumā nodarbinātības tās teritorijā materiāltiesiskos un/vai procesuālos nosacījumus, ja šie nosacījumi ir jauns Turcijas darba ņēmēju brīvas pārvietošanās tiesību izmantošanas ierobežojums šajā pantā noteiktās "atturēšanas no jebkādas darbības" klauzulas izpratnē, tikai tas, ka pasākuma mērķis ir novērst nelikumīgu ieceļošanu un uzturēšanos pirms uzturēšanās atļaujas pieteikuma iesniegšanas, neļauj izslēgt šīs klauzulas piemērošanu.

Par otro jautājumu

43 Uzdodot otro jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Lēmuma Nr. 1/80 13. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka persona, kam ir pagaidu uzturēšanās atļauja, kas ir derīga tikai tik ilgi, kamēr tiek pieņemts galīgais lēmums par uzturēšanās tiesībām, "likumīgi uzturas".

44 Šajā ziņā, kā tas ir atgādināts šī sprieduma 35. punktā, jēdziens "likumīgi" Lēmuma Nr. 1/80 13. panta izpratnē nozīmē, ka Turcijas darba ņēmējam vai viņa ģimenes loceklim ir jāievēro uzņēmējas dalībvalsts ieceļošanas, uzturēšanās un vajadzības gadījumā nodarbinātības noteikumi, tas ir, viņam likumīgi jāatrodas minētās valsts teritorijā.

45 Šis jēdziens ir izskaidrots iepriekš minētā sprieduma apvienotajās lietās *Abatay* u.c. 84. punktā, atsaucoties uz tam radniecīgo jēdzienu "nelikumīga nodarbinātība", kas izmantots Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punktā.

46 Tādējādi Tiesa jau ir nolēmusi, ka "nelikumīga nodarbinātība" nozīmē stabilu, nevis pagaidu stāvokli minētās dalībvalsts darba tirgū un šajā ziņā ir saistīta ar neapstrīdamām uzturēšanās tiesībām (2012. gada 8. novembra spriedums lietā C-268/11 *Gülbahce*, 39. punkts un tajā minētā judikatūra).

47 Tādējādi Turcijas pilsoņa nodarbinātība, pamatojoties uz pagaidu uzturēšanās atļauju, kas ir derīga tikai tik ilgi, kamēr nav pieņemts galīgais lēmums par uzturēšanās tiesībām, nevar tikt uzskatīta par "likumīgu" (šajā ziņā skat. 2011. gada 29. septembra spriedumu lietā C-187/10 *Unal*, Krājums, I-9045. lpp., 47. punkts).

48 No minētā izriet, ka jēdziens "likumīga uzturēšanās" šī lēmuma 13. panta izpratnē attiecas uz stabilu, nevis pagaidu stāvokli dalībvalsts teritorijā, kas prasa, lai uzturēšanās tiesības nebūtu apstrīdamas. Tādējādi Turcijas pilsoņa uzturēšanās vai nodarbinātības laikposmi, pamatojoties uz pagaidu uzturēšanās atļauju, kas ir derīga tikai tik ilgi, kamēr nav pieņemts galīgais lēmums par uzturēšanās tiesībām, nevar tikt uzskatīti par "likumīgu uzturēšanos" minētā panta izpratnē.

49 Līdz ar to uz uzdoto otro jautājumu ir jāatbild, ka Lēmuma Nr. 1/80 13. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka pagaidu uzturēšanās tiesības, kas ir derīgas tikai tik ilgi, kamēr nav pieņemts galīgais lēmums par uzturēšanās tiesībām, nav "likumīga uzturēšanās".

Par tiesāšanās izdevumiem

50 Attiecībā uz pamatlietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

1) Asociācijas padomes, kas tika izveidota ar Eiropas Ekonomikas Kopienas un Turcijas Asociācijas līgumu, ko 1963. gada 12. septembrī Ankarā Turcijas Republikā parakstīja Turcijas Republika, no vienas puses, un EEK dalībvalstis un Kopiena, no otras puses, un kas EEK vārdā tika noslēgts, atzīts un apstiprināts ar Padomes 1963. gada 23. decembra Lēmumu Nr. 64/732/EEK, 1980. gada 19. septembra Lēmuma Nr. 1/80 par asociācijas izveidi 13. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tāds uzņēmējas dalībvalsts pasākums, ar kuru tiek definēti Turcijas pilsoņu stāvokļa likumības kritēriji, pieņemot vai grozot šo pilsoņu ieceļošanas un vajadzības gadījumā nodarbinātības tās teritorijā materiāltiesiskos un/vai procesuālos nosacījumus, ja šie nosacījumi ir jauns Turcijas darba ņēmēju brīvas pārvietošanās tiesību izmantošanas ierobežojums šajā pantā noteiktās "atturēšanas no jebkādas darbības" klauzulas izpratnē, tikai tas, ka pasākuma mērķis ir novērst nelikumīgu ieceļošanu un uzturēšanos pirms uzturēšanās atļaujas pieteikuma iesniegšanas, neļauj izslēgt šīs klauzulas piemērošanu;

2) Lēmuma Nr. 1/80 13. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka pagaidu uzturēšanās tiesības, kas ir derīgas tikai tik ilgi, kamēr nav pieņemts galīgais lēmums par uzturēšanās tiesībām, nav "likumīga uzturēšanās".

[Paraksti]